

Ο Γέροντας Φιλόθεος Ζερβάκος (1884-1980)

Σύντομος Βίος

Γέννηση - Ανατροφή

Η σύγχρονη αυτή Οσιακή μορφή, γεννήθηκε τον Μάιο του 1884 στο χωριό Πάκια, της επαρχίας Επιδαύρου Λιμηράς, κοντά στους Μολάους της Λακωνίας. Οι γονείς του ονομάζονταν Παναγιώτης και Αικατερίνη Ζερβάκου. Πήρε το όνομα Κωνσταντίνος. Από την παιδική του ηλικία αγαπούσε την Εκκλησία, του άρεσε να ψέλνει και να διαβάζει τα ιερά βιβλία.

Μια μέρα στο παιχνίδι τα παιδιά τον εξέλεξαν ηγούμενο με καλάμι για... ποιμαντορικό ραβδί! Απ' ότι ο ίδιος μνημονεύει, σε ηλικία 8-10 ετών του εμφανίστηκε στο δρόμο του ο διάβολος, με χαλκοπράσινο αηδιαστικό πρόσωπο και κέρατα στο κεφάλι και του πέταγε πέτρες στα 10 μέτρα, χωρίς όμως να κτυπηθεί!

Όταν οι γονείς τον έστελναν σε εργασίες, και ο μικρός Κωνσταντίνος άκουγε τις καμπάνες τις Εκκλησίας άφηνε τις δουλειές...

Σπουδές

Τέλειωσε το Σχολείο στην πατρίδα του και οι γονείς του τον έστειλαν σε Διδασκαλείο και σε

ηλικία 17 ετών (το 1901) έγινε δάσκαλος. Υπηρέτησε λοιπόν αυτό το επάγγελμα για τρία χρόνια (1901-1904) στο χωριό Φοινίκιο, κοντά στο δικό του.

Τον ζήτησαν τότε να πάει να εργασθεί σαν δάσκαλος στην Αμερική, αλλά δεν ήταν θέλημα Θεού και βρέθηκαν εμπόδια. Διάβαζε συχνά βίους Αγίων. Ενθουσιάστηκε από την ζωή των Αγίων Αντωνίου, Ιωάννου του Δαμασκηνού, Αγίας Βαρβάρας και άλλων... Κατά την μελέτη αυτή αισθανόταν - όπως ομολογεί ο ίδιος - την επίσκεψη της γλυκιάς Θείας Χάριτος! Τότε φανταζόταν και τον εαυτό του στην έρημο και του ερχόταν η επιθυμία να ζήσει την «μοναχική πολιτεία»...

Ο δύσκολος δρόμος πριν γίνει μοναχός

Τον πόθο του αυτό εκμυστηρεύτηκε στη μητέρα του, η οποία ήταν αρχικά θετική. Όταν ένα βράδυ της ζήτησε λίγα χρήματα για να αναχωρήσει, αυτή λυπήθηκε και άρχισε να τον συμβουλεύει να μείνει... ώστε να περάσουν λίγα χρόνια ακόμη! Ο Κωνσταντίνος στενοχωρήθηκε και στον ύπνο του φοβεροί γίγαντες τον απειλούσαν.

Φοβήθηκε πολύ και ζήτησε την βοήθεια της Θεοτόκου. Τότε την είδε να κατέρχεται και της ζήτησε να μην τον εγκαταλείψει. Οι γίγαντες εξαφανίστηκαν μέχρι να αναληφθεί η εικόνα της Παναγίας. Οι προσευχές συνεχίστηκαν, έως ότου να φύγουν οι δαίμονες! Πάντως έμεινε στην καρδιά του φόβος και μετά την δύση του Ήλιου φοβόταν να βγει απ' το σπίτι!

Κάποτε, στο χωριό Φοινίκιο που ήταν δάσκαλος, στο σπίτι ενός φίλου του όπου έψελναν και τραγουδούσαν (ήταν πολύ καλός μουσικός) ανακάλυψε το βιβλίο «Αδάμαντες του Παραδείσου», με πατερικά κείμενα. Το πήρε γρήγορα και πήγε γρήγορα στο σπίτι που έμενε και άρχισε να το ρουφά σαν τα έντομα της άνοιξης.

Διαβάζοντάς το αισθανόταν μεγάλη χαρά. Ο λόγος του Μεγάλου Βασιλείου στο «πρόσεχε σ' εαυτώ» τον συγκλόνισε συθέμελα. Από τότε σταμάτησε κάθε συναναστροφή και χάσιμο χρόνου. Όλες του τις δυνάμεις τις έδωσε στους μαθητές του, με τους οποίους έκανε δύο χορούς και έψελναν στην Εκκλησία, αλλά και στα γύρω χωριά στα πανηγύρια.

Όμως δέχτηκε πάλι την επίθεση ενός γίγαντα-δαίμονα, καθώς κοιμόταν και πάλι με την επίκληση της Παναγίας, που εμφανίστηκε, απομακρύνθηκε... Ο πόλεμος με τους μιαρούς δαίμονες συνεχίστηκε για πολύ καιρό, αλλά με τις προσευχές του εξήλθε νικητής.

Να μη νομισθεί όμως ότι έμεινε αμέτοχος των προβλημάτων του χωριού. Με δική του πρωτοβουλία χτίστηκε το νεκροταφείο με Ναό, επ' ονόματι των

Αρχαγγέλων Μιχαήλ και Γαβριήλ και στο κτίσιμο σχολείου αφού κάλεσε όλους τους χωρικούς σε συνέλευση και συνέστησαν ερανική επιτροπή...

Κλήση με εμπόδια... στο μοναχισμό

Στο Φοινίκιο είχε συνδεθεί με ιδιαίτερη φιλία με δύο νέους, που είχαν αποφασίσει και οι τρεις να μεταβούν στο Άγιο Όρος, να μονάσουν. Βέβαια είχε τον Αύγουστο του 1902 δοκιμάσει να μονάσει στο μονύδριο του Αγίου Γεωργίου κοντά στο χωριό του (7 ώρες), που είχε ιδρύσει ο δάσκαλος Γεώργιος Στουρνάρας, μοναχός-γιατρός από την Ήπειρο. Είχε σκοπό από εκεί να αναχωρήσει για το Άγιο Όρος.

Αλλά ο πατέρας του με δάκρυα και επιχειρήματα και εκβιασμούς για αυτοκτονία (!!!), παρ' όλες τις αντιρρήσεις του Κωνσταντίνου (18 ετών), τον κατάφερε να πάει στο πατρικό. Εκεί προσπάθησε να συναντήσει έναν από τους μικρότερους αδελφούς του, αλλά δεν τα κατάφερε.

Αποφάσισε την νύκτα να φύγει και βαδίζοντας ξημερώθηκε αρκετά μακριά. Ο πατέρας του έστειλε την αστυνομία να τον γυρίσει πίσω, αλλά κατάφερε να ξεφύγει!!! Έφτασε στον Ευρώτα, όπου πέραν της σωματικής ταλαιπωρίας, άρχισε και ο νοερός πόλεμος των δαιμόνων... Ταλαιπωρήθηκε πολλές μέρες περπατώντας και στο τέλος ολιγοψύχησε σαν άνθρωπος αβοήθητος.

Στο δρόμο για τη Τρίπολη είδε όραμα ένα νεανία που του είπε: «φάγε και βάδιζε αφόβως την οδόν σου». Έφαγε λοιπόν σταφύλια με ψωμί, δυνάμωσε και προχωρούσε. Ένα βράδυ διαπίστωσε στα πέλματα των ποδιών του αποστήματα από αγκάθια που είχαν μπει!

Πάντως με τρομερή δυσκολία έφτασε στην Τρίπολη. Φιλοξενήθηκε σ' ένα ιερέα, που τον περιποιήθηκε... Τότε άρχισε πάλι ο πονηρός τους λογισμούς για τις ηδονές του κόσμου, που χάνει... Άνοιξε το ιερό Ευαγγέλιο και παρηγορήθηκε από τους λόγους του Κυρίου.

Ήθελε να φτάσει στην Αγία Λαύρα και από εκεί στο μέγα Σπήλαιο, αλλά πολλοί τον συμβούλευαν να σταματήσει πρώτα στην Μονή του Αγίου Αθανασίου κοντά στα Φίλια Καλαβρύτων. Στο δρόμο αυτό άρχισε να νοιώθει φρικτούς πόνους και να κάνει εμετό. Πρόλαβε όμως να φτάσει στη Ι. Μ. Αγ. Αθανασίου. Την νύκτα θεραπεύτηκε, οπότε σύντομα έφτασε στην Αγία Λαύρα και μετά από δύο ημέρες στο Μέγα Σπήλαιο!!!

Εκεί τον συμβούλευσαν να βρει στο Αίγιο τον κ. Ιωάννη Κουτσούκο, ο οποίος

τον έστειλε στη Πάτρα, στον... π. Ευσέβιο Ματθόπουλο, ο οποίος τον έστειλε πάλι στους γονείς του και στο Φοινίκιο... για 15 μήνες.

Πάλι όμως ήλθε στην Πάτρα, όπου έμεινε ένα έτος. Περιπατώντας μια μέρα στην παραλία της Πάτρας ο πονηρός του επιτέθηκε με λογισμούς. Τότε πήγε στον Ι. Ν. του Αγίου Ανδρέα (παλαιό) προσευχήθηκε και δυνάμωσε πνευματικά. Στο παρεκκλήσιο του Αγ. Ιωάννου του Θεολόγου παρακολούθησε τα κηρύγματα του π. Ευσέβιου και αργότερα διορίστηκε ιεροψάλτης στον Άγιο Αλέξιο (μετόχι της Αγίας Λαύρας).

Στην Πάτρα τον βρήκε η... κλήση στο στρατό, όπου και υπηρέτησε 29 ολόκληρους μήνες... Εκεί συνάντησε σκληρές δοκιμασίες που είναι περιπτώ να αναφέρουμε.

Όταν τέλειωσε αυτό το μαρτύριο πήρε την άδεια από τον π. Ευσέβιο να ακολουθήσει την μοναχική πολιτεία, που τόσο ποθούσε. Τον σκοπό αυτό ανακοίνωσε στον Άγιο Νεκτάριο Πενταπόλεως, που ήταν τότε Διευθυντής στη Ριζάρειο Εκκλησιαστική Σχολή στη Αθήνα.

Του είπε: «Καλή είναι η γνώμη σου, αλλ' εγώ σε συμβουλεύω να μη υπάγεις εις άλλην μονήν, παρά εις την μονήν της Πάρου, που είναι ενάρετοι αδελφοί και πολλοί». Ο Κωνσταντίνος επέμενε για το άγιο Όρος, οπότε ο Άγιος του είπε αν θέλει να πάει να μην πάει σε ιδιόρρυθμο. Αν όχι, να πάει στην Μονή Λογγοβάρδας της Πάρου...

Στο Ναό του Αγίου Ελισαίου έγινε αγρυπνία για τη εορτή του αγίου Ιωάννου του Θεολόγου (8 Μαΐου 1907-23 ετών) και το άλλο βράδυ αναχώρησε με πλοίο με το φίλο του Νικόλαο Μητρόπουλο για το Άγιο Όρος. Στη Θεσσαλονίκη προσκύνησε στην Τουρκοκρατούμενη πόλη τον τάφο του Αγίου Δημητρίου του Μυροβλύτη.

Όμως την άλλη μέρα δεν τους επέτρεψαν να αναχωρήσουν για το άγιο Όρος γιατί ήσαν... «κατάσκοποι»! Δεν τους φυλάκισαν, αλλά τους είχαν σε αυστηρή επιτήρηση. Προσευχόμενοι άρχισαν να έχουν πόθο προς μαρτύριο ενώ δικάζονταν από Τούρκο αξιωματικό! Κάποιος ανώτερος ήλθε και αποφάσισε να επιστρέψει στην Ελλάδα, όπως και έγινε. Όπως αργότερα έμαθε, ο Πασάς ήταν αυτός που τον ελευθέρωσε μετά από προσταγή του Αγίου Δημητρίου σε όραμα! Έτσι ξεκίνησε για την Πάρο... σύμφωνα με την προφητεία του Αγίου Νεκταρίου!

Στην Ι. Μ. Λογγοβάρδας

Από τη Θεσσαλονίκη έφτασε στο Βόλο. Εκεί έμεινε λίγες ημέρες και γνώρισε τον Θεοδόσιο Ζωγράφο, συμβολαιογράφο, τον αδελφό του Θεόδωρο, θεολόγο-ιεροκήρυκα, τον γερο-Παναγιώτη Κοντοπιθάρη (παππούς), τον Παύλο Λουκόπουλο και άλλους, που τον φιλοξένησαν.

Προσπάθησαν να τον στείλουν στο Άγιο Όρος, αλλά ήταν... αδύνατο. Οπότε ο Κωνσταντίνος διαισθάνθηκε, ότι το θέλημα του Θεού ήταν για την... Πάρο! Τότε ο παππούς είπε ότι τρεις μέρες σκεφτόταν να του προτείνει να πάει στην Ι. Μ. Λογγοβάρδας, που είχε πάει πολλές φορές, αλλά δεν το έλεγε, γιατί δεν γνώριζε ποιο ήταν το θέλημα του Θεού!

Έτσι την επομένη έφτασε στον Πειραιά και από εκεί για Σύρο. Στο ταξίδι αυτό ο εσωτερικός πόλεμος φούντωνε. Όταν μπήκε το πλοίο στο λιμάνι και αντίκρισε τον Ναό της Παναγίας οι λογισμοί εξαφανίστηκαν και αγαλλίαση πλημμύρισε την καρδιά του... Προσκύνησε λοιπόν στο ναό της Εκατονταπυλιανής και πεζή έφτασε στη Μονή και εξομολογήθηκε στον Ηγούμενο Ιερόθεο Βοσυνιώτη, Πελοποννήσιο και τον παρακάλεσε να τον συναριθμήσει «στη λογική του μάνδρα».

Όλοι τον δέχτηκαν με χαρά και μπήκε στην αδελφότητα σαν δόκιμος. Μετά από ένα μήνα Δεκεμβρίου βγήκε από την Μονή για κάποια διακονία και αντικρίζοντάς την, θυμήθηκε πως ήταν ίδια με ένα του ενύπνιο! Στους 7 μήνες, 29 Δεκεμβρίου 1907 (23 ετών) έγινε μικρόσχημος μοναχός, με το όνομα Φιλόθεος.

Την επομένη, Κυριακή 30-12-1907 χειροτονήθηκε Διάκονος! Πριν χειροτονηθεί αισθανόταν φόβο για την Ιεροσύνη, αλλά με όραμα την νύκτα πήρε θάρρος, αφού πληροφορήθηκε για το θέλημα του Θεού.

Μετά από δύο χρόνια, στις 6 Σεπτεμβρίου 1909 (25 ετών) βγήκε από το μοναστήρι το βράδυ και για είκοσι ημέρες κάθισε μόνος στο εκκλησάκι του Προφήτη Ηλία στην υψηλότερη κορυφή του νησιού, για προσευχή και μελέτη. Επειδή είχε φύγει χωρίς ευλογία επέστρεψε στη Μονή.

Προσκύνημα στο Όρος και την Αίγινα

Στις 8 Μάιου 1910 με ευλογία του Γέροντά του αναχωρεί για προσκύνημα στο άγιο Όρος. Προσκύνησε όλες τις αγίες μονές, τις σκήτες, πανσέπτους εικόνες και ιδίως τα Άγια λείψανα. Ζήτησε να βρει άνδρες αγίους, αλλά μόνο στα δάκτυλα του ενός χεριού βρήκε για

να συνομιλήσει και να ωφεληθεί!

Διέκρινε το γέροντα Δανιήλ Σμυρναίο, αγιογράφο, Σπυρίδωνα Καμπανά, ιατρό Λαυριώτη, Γεράσιμο Λέσβιο, Καλλίνικο Αθηναίο και τους Πνευματικούς Ιγνάτιο Κατουνακιώτη, Ματθαίο Καρακαλληνό και μερικούς ακόμα... Ο ίδιος έχει γράψει πως αν εύρισκε το Άγιο Όρος όπως το νόμιζε, θα έμενε εκεί...

Εκτός εξαιρέσεων, βρήκε δύο φατρίες, τους Μπογαζιανούς (Μακεδόνες, Θράκες, Μυτιληνιοί, Μικρασιάτες) και τους Μοραΐτες (Ηπειρώτες, Θεσσαλοί, Δωδεκανήσιοι, Στερεοελλαδίτες, Πελοποννήσιοι, Κυκλαδίτες και Κρήτες)! Ουδείς μάλιστα Πνευματικός του είπε να αλλάξει τόπο μετανοίας...

Περνώντας από την Θεσσαλονίκη βλέποντας την πόλη, προσευχήθηκε να απελευθερωθεί... Βγαίνοντας στο Τελωνείο πάλι συνελήφθη από τους Τούρκους, χωρίς να καταλάβει το λόγο και τον φυλάκισαν σε συρματοπλέγματα! Αργότερα κάποιος νεαρός τον απελευθέρωσε. Έτσι αναχώρησε με το πλοίο και έφτασε στο Βόλο και συνάντησε τους αδελφούς.

Στον Πειραιά έψαχνε τον Πνευματικό του Πατέρα Άγιο Νεκτάριο, που τότε βρισκόταν στην Αίγινα. Πήγε και τον βρήκε. Τον βρήκε να σκάβει... Τον πέρασε για εργάτη της μονής! Ο Άγιος τον συμβούλεψε και με το παράδειγμά του και με τα λόγια του. Τον Σεπτέμβριο του 1910 βρέθηκε μέσω Σύρου και πάλι στην Πάρο.

Πρεσβύτερος, Αρχιμανδρίτης, Κήρυκας

Όπως αναφέρει σε επιστολή στον Πνευματικό του Ματθαίο Καρακαλληνό (13-6-1912), με παραίνεση του Ηγουμένου και των Πατέρων της Μονής προχειρίστηκε Πρεσβύτερος στις 22-4-1912, Κυριακή της Σαμαρείτιδας από τον Επίσκοπο Τριφυλίας και Ολυμπίας κ. Γαβριήλ στην Αθήνα.

Το επόμενο έτος, 21-10-1913, προχειρίστηκε σε Αρχιμανδρίτη από τον Μητροπολίτη Παροναξίας κ. Ιερόθεο. Από τότε άρχισε να εξομολογεί και να κηρύττει τον θείον λόγο στην Πάρο και την Νάξο και αργότερα στη Σύρο, την Τήνο και την Αθήνα. Από το 1916 (32 ετών) και στην υπόλοιπη Ελλάδα...

Το 1917 μετέβη στην ιδιαίτερη πατρίδα του και κήρυξε τον θείο λόγο σε πολλές κωμοπόλεις. Το 1920 μετέβη στη Πελοπόννησο και κήρυξε στην Τρίπολη, Σπάρτη και σε μερικά χωριά. Το ίδιο έτος επισκέφτηκε και την Σίφνο.

Το 1921, την Μ. Σαρακοστή κήρυξε και εξομολογούσε στην Τήνο, Σύρο, Αθήνα και Βόλο.

Το καλοκαίρι έφτασε στη Αθήνα, Πειραιά, Χίο και Τσεσμέ (απέναντι). Τον επόμενο χρόνο βρέθηκε στην Ιτέα, Δεσφίνα, Αράχοβα, Δελφούς, Χρυσό και Γαλαξίδι. Το 1923 πήγε Αθήνα και Πελοπόννησο...

Στους Άγιους Τόπους, Σινά και Αίγυπτο και Ελλάδα

Το Μάρτιο του 1924 έκαμε μεγάλη περιοδεία. Άρχισε από την Νάξο, Σύρο, Αθήνα, Κρήτη, Αλεξάνδρεια, Παλαιστίνη, Αραβία, Αίγυπτο και Όρος Σινά! Ειδικά στην Παλαιστίνη πήγε σ' όλα τα προσκυνήματα και στο Σινά λειτούργησε στο παρεκκλήσιο της αγία Βάτου. Από τις περιοχές αυτές έστειλε πολλές επιστολές, ιδίως στο γέροντά του Ιερόθεο:

- 1). Από Αγία πόλη Σιών 8-4-1924,
- 2). Από Ιερουσαλήμ 20-4-1924,
- 3). Από Ιερουσαλήμ 24-4-1924,
- 4). Από Σουέζ 20-5-1924,
- 5). Από Σινά 4-6-1924,
- 6). Από Παραλία Ερυθράς Θάλασσας 11-6-1924,
- 7). Από Κάιρο 25-6-1924.

Επέστρεψε στην Αθήνα και από εκεί πήγε στο Άγιο Όρος. Πέρασε, κήρυξε και εξομολογούσε το 1926 στην Θεσσαλονίκη, Βόλο, Μακρινίτσα, Κανάλια και Σκιάθο.

Ηγούμενος της Μονής

Το 1928 μετέβη στην Κέρκυρα. Το 1930 απεβίωσε ο γέροντάς του Ιερόθεος. Με διαθήκη του τον άφηκε διάδοχό του, πράγμα που δέχτηκαν οι πατέρες της Μονής. Είχε παρακαλέσει τον Ηγούμενο να αφήσει άλλον, αλλά στάθηκε αδύνατο να τον μεταπείσει... Αλλά και έτσι δεν εγκατέλειψε το προηγούμενο έργο του. Το 1933 (49 ετών) έφτασε στα Καλάβρυτα και προσκύνησε στην Αγία Λαύρα και Μέγα Σπήλαιο. Από εκεί έφτασε στην Κεφαλονιά, στον Άγιο Γεράσιμο και στην Ζάκυνθο στον Άγιο Διονύσιο.

Το 1934 φτάνει στην Κωνσταντινούπολη (Πατριάρχης ο Φώτιος) λειτούργησε και κήρυξε σε πολλές περιοχές. Προσπάθησε να συναντήσει τον Κεμάλ Ατατούρκ (Πρόεδρο της Τουρκικής Δημοκρατίας), για να του μιλήσει για το Χριστιανισμό (είχε ήδη αποκηρύξει τον Ισλαμισμό). Όμως ο Πατριάρχης Φώτιος τον απέτρεψε... Ετοίμαζε αργότερα από την

Ελλάδα επιστολή, αλλά ο Κεμάλ πέθανε.

Το 1935, Μ. Σαρακοστή, από τους Μητροπολίτες Φωκίδας κ. Ιωακείμ και Αιτωλοακαρνανίας κ. Ιερόθεο και περιόδευσε στην Άμφισσα και Αγρίνιο. Τον Μάιο πήγε στα Μετέωρα και μίλησε στην Καλαμπάκα, Τρίκαλα, Καρδίτσα και Λάρισα. Τον Οκτώβριο παρευρέθη στην εορτή του Αγίου Δημητρίου στη Θεσσαλονίκη και από εκεί έφτασε στο Κιλκίς. Από εκεί έφτασε στο Βόλο, Χίο και μετά Πελοπόννησο!

Το 1936 προσκλήθηκε από τον Καλαβρύτων και Αιγιαλείας την Μ. Σαρακοστή, και πήγε στο Αίγιο. Τον Οκτώβρη βρέθηκε στην Πάτρα και κήρυξε στον Άγιο Ανδρέα, Παντάνασσα και Άγιο Δημήτριο. Πέρασε στην Κεφαλονιά και από εκεί στο Αγρίνιο. Το επόμενο βρέθηκε πάλι στο Αίγιο, πέρασε στη Ρούμελη, Αθήνα και Πειραιά. Τον Μάιο του 1938 μίλησε στην Αττική, τον Σεπτέμβρη στη Σίφνο, τον Οκτώβρη Αθήνα και από εκεί στην πατρίδα του. Το ίδιο έτος πέρασε από τον Όσιο Λουκά Λιβαδειάς και από τον Προφήτη Ηλία στην Ύδρα. Τον Μάιο του 1940 περιόδευσε σε περιοχές της Αττικής. Τον Οκτώβριο μέσω Πάτμου τον βρήκε ο Ιταλο-Ελληνικός πόλεμος στη Σύρο...

Στον πόλεμο και μετά

Οι στερήσεις της κατοχής οδήγησαν πολύ κόσμο στη Μονή. Ο ρόλος τώρα έγινε ρόλος παραμυθίας. Τρεις αδελφοί της μονής παρασκεύαζαν καθημερινό συσσίτιο. Ανά 50 νοματαίοι οδηγούντουσαν στην τράπεζα. Έφταναν καθημερινά τους 150-200. Τα τρόφιμα της Μονής ήταν ευλογημένα και τουλάχιστον 1500 άνθρωποι δεν πέθαναν από την πείνα!

Στις 14 –5-1944 είχε αποφασισθεί ο θάνατος 125 Παριανών από τους Γερμανούς. Ο γέροντας, επικεφαλής αντιπροσωπίας, κατάφερε να μεταπείσει τους αποφασισμένους Γερμανούς...

Μετά την κατοχή συνέχισε το προηγούμενο έργο. Οι περιοδείες συνεχίζοντας να κηρύττει τον λόγο του Θεού. Η ηλικία προχωρούσε στον γέροντα, πέρασε το ογδόντα, αλλά τουλάχιστον τρεις φορές το χρόνο περιόδευε.

Η κοίμησή του

Ο γέροντας Φιλόθεος ήδη από τις αρχές του 1979 ασθενούσε. Στις 7 Μαΐου 1980 (96 ετών) όμως και ενώ βρισκόταν στο κελί του στα Θαψανά της Πάρου, έπεσε οριστικά στο κρεβάτι. Την 6^η πρωινή στις 8 Μαΐου 1980 οι Άγιοι Άγγελοι παρέλαβαν την μακάρια του ψυχή για αιώνια ανάπαυση...

Ο θεράπωντας του Κυρίου είχε ευλογημένο και άγιο τέλος. Την ώρα που παρέδιδε το πνεύμα του έψαλλε το «ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ»... Ο τύπος των Κυκλάδων έγραψε εγκωμιαστικά για τον Όσιο και Κήρυκα. Ακολούθησαν δεκάδες εκκλησιαστικά περιοδικά και εφημερίδες...

Βιβλιογραφία

- 1) Ο ΓΕΡΩΝ ΦΙΛΟΘΕΟΣ ΖΕΡΒΑΚΟΣ (Ο ΟΥΡΑΝΟΔΡΟΜΟΣ ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ) ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ, έκδ. ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΚΥΨΕΛΗΣ , Θεσσαλονίκη 1980.
- 2) ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΑΣΠΙΔΑ, Αοιδ. Γέροντος ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΖΕΡΒΑΚΟΥ, εκδ. ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΚΥΨΕΛΗ, Θεσσαλονίκη 1992.
- 3) ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΦΙΛΟΘΕΟΣ ΜΑΡΤΥΡΙΑ (Περιοδική έκδοση), ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1993, Θεσσαλονίκη.
- 4) ΒΑΣΙΛΙΟΥ Γ. ΣΚΙΑΔΑ, Σύγχρονες Οσιακές Μορφές, ΑΘΗΝΑ 1996.
- 5) ΚΛΕΙΤΟΥ ΙΩΑΝΝΙΔΗ, ΓΕΡΟΝΤΙΚΟ ΤΟΥ 20^{ου} ΑΙΩΝΟΣ, εκδ. ΝΕΚΤ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ, (σελ. 135-159).

<http://www.agiosarsenios.com/>